

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 1 (36)

спецвипуск до

*Всеукраїнського актуального мережевого семінару
«Сучасна дошкільна освіта: стратегія, тактика,
виміри змін»*

та

*I-го Регіонального конкурсу есе англійською мовою
“Vinnytsia Thinks English”*

Вінниця – 2021

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 1 (36)

Свідоцтво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 2 від 18 березня 2021 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2021. – Випуск 1(36). – 160с.

СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН

Концептуальні засади програми «Нова українська школа» у поступі до цінностей.	
ЖУРБА К. О.	5
Формування креативної компетентності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти в умовах сучасного освітнього простору. ЗАСИПКІНА Л.А.	10
Готовність до інноваційної діяльності як складова професійної компетентності сучасного вихователя. РУДА Т. В.	13
Організація дистанційного навчання на факультеті дошкільної освіти та музичного мистецтва. ФЕДЧИШИНА Т.Л.	16
Підготовка майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до реалізації інтерактивних технологій в інклюзивному освітньому середовищі. ТОКАР Л. П.	21
Психологічна компетентність майбутнього вихователя як складова його педагогічної майстерності. КЛИМЕНКО О. Ф.	26
Формування інклюзивної компетентності майбутнього вчителя початкових класів при вивченні педагогічних дисциплін. ЛУЦИНКЕВИЧ Л. А.	30
Наступність у роботі ЗДО та початкової школи як передумова якісної неперервної освіти. МИХАЙЛИШИН Р. Р.	35
Виховна робота в закладі вищої освіти як умова професійної підготовки майбутніх вихователів. ПІСОЦЬКА Л.С.	41
Модель організації здоров'язберігаючого навчально-виховного процесу в сучасному закладі дошкільної освіти. РАТОВСЬКА Г.Ф.	45
Психологічні особливості адаптації дітей з особливими освітніми потребами до умов закладу дошкільної освіти. СЛИЗЬКОУХА О.О.	49
Художня література як важливий засіб виховного впливу на особистість дитини дошкільного віку. СЕРГЄЄВА З. П.	52
Використання елементів ейдетики в роботі з дітьми шестирічного віку. РЕМЕНЯК Т.С.	56
Інноваційні технології в ознайомленні дітей дошкільного віку з художньою літературою. ПАСІКОВА Н.І.	60
Використання інноваційних оздоровчих технологій в закладах дошкільної освіти. ПАВЛЮК Л.П.	67
Мистецько-педагогічний потенціал музики в системі дошкільної освіти України. МАЗУР А. М.	70
Психологічна рівновага батьків – як запорука успішного виховання дітей в умовах пандемії. БЕВЗ В.В.	74
Організація роботи з обдарованими дітьми в закладі дошкільної освіти. БОРАК Н.А.	78
STREAM-освіта у сучасному дошкіллі. ВОЙТЕНКО О.М.	82
Формування професійного іміджу музичного керівника закладу дошкільної освіти. ГАВРИЛЮК О. А.	85
Формування природничої компетентності у дітей дошкільного віку в контексті творчої спадщини Василя Сухомлинського. ДРАЧЕНКО В.В.	88

Застосування інтерактивних методів у професійній діяльності педагога ЗДО на засадах концепції НУШ. ЗАГРИЗЛА В. В.	92
Розвиток музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної виразності. КАСЬКО Т.В.	96
Умови організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти. СОРОЧАН М.П.	99
Музично-дидактичні ігри як засіб розвитку сенсорних здібностей. БОГОЦЬКА В.М.	103
Виклики часу: нові ролі викладача ВНЗ –коуч, тьютор, фасилітатор. ТАРАШЕВСЬКА О.В.	106
Креативність– складова фахової підготовки майбутніх учителів. ТВЕРДОХЛІБ Н. В.	109
Методика викладання образотворчого мистецтва в контексті підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. ХОМІЦЬКА Н.М.	112
Формування професійної самосвідомості майбутнього вихователя як умова його професіоналізації. ЦІСАР І. В.	114

ЕСТЕТИЧНЕ, ПРАВОВЕ ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО МАЙБУТНЬОГО КРАЇНИ

Музичне заняття – головна форма навчання і формування художньої майстерності. КАЛАШНЮК Є.Й.	118
Формування національної самосвідомості студентів засобами української народної пісенної культури. МАЗУР А. М.	123
Удосконалення фізичної підготовленості здобувачів освіти навчальних закладів ДСНС України засобами гирьового спорту. КРАСУЦЬКИЙ В. М., ОСАДЧУК О. Ю., ПАЛАМАРЧУК Ю. Г.	127
Право на освіту у сучасному вимірі. ПЛОТИЦЬКА Ю.П.	132
Успіхи та досягнення легкоатлетів вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу. ПРИСЯЖНЮК Д.С. КОВІНЬКО М.С.	135

ВІДОМІ ІМЕНА 138

Баснописець И.А. Крылов. Мораль и дидактика. **МЕЛЬНИК Т.Н., КИСЕЛЁВ Д.Л.**

ШКОЛА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Методика використання інформаційних технологій на уроках з основ здоров'я в 4 класі. БОГДАНА ДЗЮБЕНКО	141
Розвиток спритності дітей шкільного віку засобами дзюдо. УЛЯНА КІСІЛЬ	145
Використання інформаційних технологій навчання на уроках математики в початкових класах. ДІАНА МУДРАК	148
Музикознавчі аспекти використання творів Л.В. Бетховена на уроках музичного мистецтва в початкових класах. АНАСТАСІЯ ХАРЧУК	151
І-Й РЕГІОНАЛЬНИЙ КОНКУРС ЕСЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ “VINNYTSIA THINKS ENGLISH”	155
ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ СТАТЕЙ	

**СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ В ЗАКЛАДІ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

УДК 373.22.042 – 056.45

БОРАК Н.А.

*завідувач Комунального закладу
«Дошкільний навчальний заклад №38
Вінницької міської ради»*

The author reveals the concept of "giftedness" of children, analyzes the model of preschool institution work in order to identify, support and develop the giftedness of preschoolers.

Key words: *children's giftedness; signs of giftedness; gifted children; creative personality; creative and intellectual potential of children; psychological and pedagogical support of gifted children.*

Постановка проблеми. Складно відшукати сприятливіший період для розвитку творчих здібностей особистості, ніж дошкільне дитинство. До того ж соціально-економічні та інші проблеми сучасного суспільства висувують якісно нові вимоги до результатів освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. А це, своєю чергою, зумовлює актуальність виявлення та розвитку дитячої обдарованості.

Аналіз наукових досліджень. На сучасному етапі розвитку наукової думки поняття «обдарованість» продовжує формуватись, як і сама концепція обдарованості.

У сучасній психології на основі слова «обдарованість» створено два терміни: «обдаровані діти» і «дитяча обдарованість». Савенков О. терміном «обдаровані діти» позначає особливу групу дітей, що випереджають однолітків у розвитку [6,116]. Термін «дитяча обдарованість», навпаки, не припускає селекції, а вказує на те, що кожна людина має певний інтелектуально-творчий потенціал.

Особливе місце у ряді сучасних концепцій обдарованості займає «Робоча концепція обдарованості» під редакцією Д.

Богоявленської та В. Шадрікова - це аналіз і узагальнення всього, що накопичила наука, в чому зійшлися провідні вчені, що досліджують це питання. Але наявність Концепції не обмежує пошукову діяльність кожного.

У «Робочій концепції обдарованості» уявлення про обдарованість викладено так [5,18]: обдарованість — це системна якість психіки, яка визначає можливість досягнення людиною вищих (незвичайних, неабияких) результатів в одному або декількох видах діяльності в порівнянні з іншими людьми. Обдарована дитина — це дитина, яка виділяється яскравими, очевидними, іноді визначними досягненнями (чи має внутрішні передумови для таких досягнень) в тому або іншому виді діяльності. Таке визначення значною мірою розходиться із звичним уявленням про обдарованість як високий рівень розвитку конкретних (насамперед розумових) здібностей дитини, адже обдарованість трактується як системна якість, що характеризує психіку дитини в цілому. При цьому саме особистість, її спрямованість, система цінностей ведуть за собою розвиток здібностей і визначають, як буде реалізовано індивідуальне дарування.

Отже, як зазначає Д. Богоявленська [2,7], таке визначення поняття обдарованості дало змогу відійти від життєвого уявлення про обдарованість як кількісний ступінь вираженості здібностей і перейти до розуміння обдарованості як системної якості, що заперечує можливість кількісного визначення рівня обдарованості та спирається лише на якісну її характеристику. У зв'язку з цим поняття «обдарованість» і «творча обдарованість» виступають як синоніми. Отже, творча обдарованість не розглядається як особливий, самостійний вид обдарованості, вона не є окремою модальністю, а характерна для будь-якого виду праці.

Базовий компонент дошкільної освіти, що визначає освітні стандарти в галузі дошкільної освіти, наголошує на необхідності розвитку дитини дошкільного віку за різними змістовними лініями, та висвітлює роль творчих здібностей в загальній підготовці дитини до шкільного життя, а саме: випускник освітнього закладу повинен мати не тільки певний рівень знань, умінь, навичок з різних предметних напрямів програми навчання, а й достатній креативний розвиток [1]. Характерними ознаками креативності особистості є такі здібності: уміння генерувати оригінальні ідеї; самостійно висувати різноманітні гіпотези; конструктивно діяти у невизначених ситуаціях; не губитися в разі дефіциту інформації, знаходити оригінальні способи розв'язання проблеми; уміння відійти від запропонованого шаблону; гнучкість та швидкість мислення, кмітливність, дотепність, розсудливість; творча продуктивність, схильність реалізувати задумане тощо.

Науковці довели значущість дошкільного і молодшого шкільного віку щодо розвитку здібностей і обдарованості дитини [4, 11].

Отже, ні раніше, ні пізніше здібності так швидко і так продуктивно не розвиваються: обдарованість у цьому віці яскрава і масова, але в освітньому процесі бракує психолого-педагогічних технологій, які забезпечують її підтримку.

Метою статті є показати напрями діяльності педагогічного колективу ЗДО щодо виявлення, підтримки та розвитку обдарованості, створення умов для оптимального задоволення і розвитку пізнавальних потреб кожної дитини; активізації пізнавальної діяльності вихованців; створення умов для вдосконалення творчості педагогів з допомогою стимулювання педагогічного пошуку; організації єдиного освітнього простору в установі і сім'ї, що забезпечує гармонійний розвиток особистості кожної дитини.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для вирішення зазначених завдань необхідно об'єднати зусилля фахівців у галузі дошкільної освіти: психологів, вихователів, вузьких спеціалістів з різних напрямів організації творчої діяльності дітей в ЗДО. З цією метою нами була розроблена модель виявлення, підтримки та розвитку обдарованості дошкільників, яка складається з двох компонентів: компетентної особистості педагога та освітнього середовища. Розглянемо складові даної моделі.

І. Компетентна особистість педагога. Адміністрація ЗДО. Особливу роль в організації роботи педагогів з обдарованими дітьми відіграє адміністрація закладу дошкільної освіти, яка у співпраці з педагогами та батьками створює освітній простір для розвитку здібностей всіх вихованців та систему психолого-педагогічного супроводу обдарованих дошкільників. Педагогічне управління

діяльністю всього педагогічного колективу в цьому напрямі має особистісно-діяльнісний підхід, відзначається системністю, координацією діяльності всіх підструктур ЗДО.

Методична робота. Провідним чинником розвитку обдарованості дошкільника є особистість педагога. Педагог, що працює з обдарованими дітьми, в очах дітей і батьків перетворюється на зразок зразків. А це означає:

- високий рівень професійної підготовки;
- детальне знання і володіння конкретними методиками роботи з обдарованими дітьми;
- творчий підхід і високий професіоналізм у своїй діяльності;
- уявлення про специфічні особливості, які властиві обдарованим дітям;
- уміння забезпечити оптимальні умови розвитку всім дітям групи;
- наявність тактики співпраці у спілкуванні педагога з дитиною;
- особистісна готовність до роботи з обдарованими дітьми;
- наявність у педагога спеціальних здібностей і навичок, які дозволяють йому зацікавлювати дітей процесом діяльності.

Психологічна служба ЗДО. Психологічна служба у співпраці з керівним складом та педагогами здійснює систему психолого-педагогічного супроводу обдарованих дошкільників з виявлення, підтримки та розвитку обдарованості. Модель діяльності психологічної служби включають в себе два етапи: діагностичний та діяльнісно – творчий.

I етап: діагностичний:

- Виявлення обдарованих дітей за допомогою: *анамнезу* (відстеження успіхів у різних видах діяльності на основі бесід з педагогами, батьками; аналіз результатів

продуктивної діяльності, зібраних у дитячих портфоліо, тощо); *спостереження* (визначення уподобань та інтересів дитини за критерієм ненасиченості певним видом діяльності); *тестування* (визначення рівня розвитку здібностей: інтелектуальних, регуляторних, художніх, моральних тощо);

- складання банку даних про розвиток здібностей та обдарувань дітей;
- прогнозування подальшого розвитку дитини.

II етап: діяльнісно-творчий:

- Залучення дітей у різні види діяльності за власним вибором;
- складання карти індивідуального освітнього маршруту для здібних дітей з метою надання можливості більше часу приділити улюбленим видам діяльності;
- проведення занять, тренінгів з розвитку творчого мислення та уяви;
- поточний аналіз успіхів дитини;
- забезпечення емоційно-ціннісного ставлення до себе, своєї діяльності та інших;
- забезпечення емоційного комфорту та успішної соціалізації дітей з різними обдаруваннями в умовах ЗДО та сім'ї тощо.

II. Освітній простір ЗДО. Другим структурним компонентом моделі є освітній простір. В основу освітнього простору закладу дошкільної освіти покладено:

- систему з формування культури самореалізації, яка допоможе дитині самовизначитися та самореалізуватися в сферах «я можу», «я хочу», «я здатний», «я обираю», «я прагну»;
- освітню систему I та II половини дня: інваріантну та варіативну частини Базового компоненту під час занять;
- додаткову освіту за інтересами в гуртковій роботі;
- систему сучасних партнерських відносин з батьками вихованців.

Робота з батьками вихованців будується як процес міжособистісного спілкування, результатом якого є формування у батьків свідомого ставлення до власних поглядів і установок у вихованні дитини.

Тому, метою психолого-педагогічної роботи фахівців дошкільного навчального закладу є надання допомоги батькам у визначенні своєї позиції щодо вирішення питань розвитку обдарованості дітей, узгодженого впливу, оцінці свого внеску у розкриття творчого потенціалу дитини.

Стратегія роботи з батьками вихованців передбачає:

- інформування батьків про цілі, завдання та результати роботи з дітьми;
- вивчення сімей за типом, освітнім і соціальним рівнем, визначення пріоритетів батьків в області їх педагогічної освіти;
- моніторинг батьків вихованців щодо потреб у додаткових освітніх послугах;

- консультування батьків із проблеми розвитку дитячої обдарованості і здібностей дитини;

- надання психолого-педагогічної підтримки сім'ям, які мають здібних і обдарованих дітей.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок.

Реалізація моделі діяльності закладу дошкільної освіти щодо виявлення, підтримки та розвитку обдарованості сприяє створенню умов для оптимального задоволення і розвитку пізнавальних потреб кожної дитини; активізації пізнавальної діяльності вихованців; створення умов для максимальної самоактуалізації і самореалізації дітей в різних видах освітньої діяльності; вдосконалення творчості педагогів з допомогою стимулювання педагогічного пошуку; організації єдиного освітнього простору в установі і сім'ї, що забезпечує гармонійний розвиток особистості кожної дитини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф, д-р пед. наук; Авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богиніч О. Л., Гавриш Н. В., Долинна О. П., Ільченко Т. С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М. А., Низковська О. В., Панасюк Т. В., Піроженко Т. О., Поніманська Т. І. та ін..— К.: Видавництво, 2012. — 26 с.
2. Богоявленська Д.Б. Обдарована дитина // Д.Б. Богоявленська //Природа дитячої обдарованості. - 2002. - №1.
3. Долганова, О. А. Плекаємо обдарованість / Ольга Долганова // Вихователь-методист дошкільного закладу. — 2016. — № 8. — С. 27
4. Лейтес Н.С. Возрастная одаренность и индивидуальные различия. – М.; Воронеж: МОДЭК, 1997. – 488 с.
5. Робоча концепція обдарованості. - М.: ІЧП "Видавництво Магістр", 2003.
6. Савенков А. И. Развитие детской одаренности в образовательной среде // Развитие личности. — 2002. — № 3. — С. 113—146

*Стаття надійшла до редакції
18 листопада 2020*